

SJÄLVSTYRELSEPOLITISKA NÄMNDENS YTTRANDE med anledning av landskapsstyrelsens skrivelse med Nordiska rådets Finlands delegations berättelse över rådets 26:e session i Oslo.

Landstinget har över ovannämnda berättelse inbegärt självstyrelsepolitiska nämndens yttrande.

Nämnden har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin och kanslichefen Gunnar Jansson.

Allmänt.

Enligt 6 § landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet skall landskapsstyrelsen årligen till landstinget överlämna Nordiska rådets Finlands delegations berättelse över rådets verksamhet jämte de särskilda tillägg som uppgjorts av landstingets och landskapsstyrelsens företrädare. Nu föreliggande berättelse avser rådets 26:e session i Oslo den 18-22 februari 1978. Nämnden konstaterar att arbetet inom Nordiska rådet oftast rör frågor som gäller landskapets förhållande utåt och har anknytning till ärenden av självstyrelsepolitisk karaktär. Det är därför motiverat med en grundlig behandling i landstinget och att självstyrelsepolitiska nämnden ges möjlighet att yttra sig i de aktuella ärendena. Detta bör givetvis inte hindra att landstinget i särskilda fall även hör specialutskott eller att självstyrelsepolitiska nämnden begär utlåtande av sådant utskott. Behandlingen inom landstinget och beredningen i utskott bör enligt nämnden kunna ge vägledning inför landskapets representanter i det fortsatta arbetet inom de nordiska samarbetsorganen. Noteras kan att landstingets representant, talmannen Nils Dahlman, såsom medlem av Finlands delegation har en ordinarie plats i Nordiska rådets trafikutskott.

Formen för Ålands anslutning till NR.

Åland och Färöarna är vardera sedan 1970 representerade i Nordiska rådet genom delegater inom respektive nationella delegation, Färöarna med två och Åland med en delegat. Representationsformen bygger på en utredning som inom rådet utfördes av en för ändamålet tillsatt kommitté vars förslag sedan omfattades av rådssessionen. Kommittén ansåg att innehållet i och karaktären av områdenas självstyrelse var så likartad att de borde beredas samma form av representation. Av olika alternativ till anslutningsform avvisades då tanken på självständig representation bl.a. med den motiveringen, att Nordiska rådet, liksom flertalet andra internationella organisationer, endast borde ha suveräna stater såsom medlemmar.

Redan vid denna tidpunkt hade emellertid både från Ålands och Färöarnas sida uttalats en principiell inställning för självständigt medlemskap.

Vid rådssessionen i Oslo behandlades ett av den ena av Färöarnas delegater väckt förslag om självständig representation för Färöarna. Behandlingen av förslaget refereras på sid. 8 i Finlands delegations berättelse. I anslutning till detta förslag uttalade sig i radsdebatten landstingets representant, talmannen Folke Woivalin, om den åländska inställningen beträffande en ändring av formerna för Ålands representation i rådet. Uttalandet till denna del ingår in extenso på sid. 29 i delegationens berättelse.

Uttalandet överensstämmer med den från åländsk sida redan vid inträde i det nordiska samarbetet deklarerade uppfattningen om en självständig representation. Självstyrelsepolitiska nämnden konstaterar samtidigt, att ett konkret förslag i denna riktning fordrar grundligare förberedelser.

I det juridiska utskottets betänkande över det färöiska förslaget (ref.på sid.8) framhålles att grupper utan någon författningsmässig särställning icke borde ges självständig representation. Självstyrelsepolitiska nämnden konstaterar för Ålands del att landskapets konstitution är förankrad i grundlag och genom internationella konventioner och att Åland de facto därmed har en författningsmässig särställning.

Nämnas kan, att förslag om självständig färöisk representation ånyo framlagts, undertecknat av den ene av färöarnas representanter och ytterligare tre danska medlemmar.

Trafikfrågor.

Den redan i ett tidigare skede aktualiserade frågan om en sänkning av landnings- och passageraravgifterna för flygtrafiken mellan Åland och Stockholmsområdet har icke lett till några konkreta resultat. Med hänvisning till rådets rekommendation ställde landstingets representanter vid rådssessionen i Oslo en fråga till ministerrådet. Av trafikminister Saartos svar framgick en fortsatt negativ inställning till frågan.

Självstyrelsepolitiska nämnden vill för sin del poängtera betydelsen av förbättrade och billigare flygförbindelser från Åland till Stockholmsområdet och det är därför skäl att med tillfredsställelse hälsa de uppgifter, som nu talar för en ändrad inställning hos myndigheter och bolag i berört avseende.

Inom trafiksektorn är inom Nordiska rådet anhängiggjorda ett flertal andra frågor rörande trafiklagstiftning och trafiksäkerhet. Bl.a. har de handikappades trafikproblem uppmärksamrats i ett medlemsförslag undertecknat av bl.a. landstingets representant, Folke Woivalin, och det är enligt nämndens uppfattning skäl att landskapets representanter även i fortsättningen fäster uppmärksamheten på och medverkar till förbättringar i allmänhet inom detta område av det nordiska samarbetet.

Nordens institut på Åland.

Beträffande det åländska medlemsförslaget om upprättande av ett Nordens institut på Åland har rådets kulturutskott beslutat rekommendera Nordiska ministerrådet att utreda förutsättningarna för ett nordiskt institut på Åland. Utgångspunkten för en sådan utredning bör enligt utskottet vara det nordiska kultursamarbetets allmänna strävan att försöka bevara och förstärka de kulturella särdragen i de nordiska länderna. Utredningen förutsätts vidare beakta de åtaganden som redan finns på detta område samt ange konkreta uppgifter som det föreslagna institutet skall ha för att kunna fylla sin uppgift. Ärendet behandlas vid Nordiska rådets session i Stockholm den 19-23 februari 1979.

Med hänvisning till det ovan sagda får självstyrelsepolitiska nämnden vördsamt föreslå

att Landstinget måtte anteckna sig landskapsstyrelsens skrivelse jämte Nordiska rådets Finlands delegations berättelse över 26:e rådssessionen till kännedom.

Mariehamn den 12 februari 1979.

Nils Dahlman
talman

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i självstyrelsepolitiska nämnden: ordf. talman Nils Dahlman, v. ordf. K.-G. Fagerholm samt medlemmarna Andersson, Olof Jansson och Wiklöf.